

Nr 320.

Av herr **Eriksson** i Grängesberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 343, angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter.

I proposition nr 343 angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter föreslår Kungl. Maj:t, att folkhögskolans föreståndare och lärare för senare halvåret 1921 skola erhålla dyrtidstillägg efter samma grunder som under första halvåret eller endast å halva stadgade minimilönen. Med anledning av detta beslut och lärarnes svaga ekonomiska ställning har i en den 8 oktober 1920 dagtecknad skrivelse styrelsen för Svenska folkhögskolans lärareförening hemställt att Kungl. Maj:t ville av nästkommande års riksdag begära, att folkhögskolans lärarepersonal från och med år 1921 erhåller dels tillfällig löneförbättring efter samma grunder, som bliva gällande för realskolornas lärare, dels också dyrtidstillägg å hela den reglerade minimilönen jämte tillfälliga löneförbättringar efter samma grunder som statens befattningshavare.

I över framställningen avgivet yttrande har skolöverstyrelsen anfört bl. a. följande:

»Överstyrelsen kan för sin del i det hela vitsorda vad som anförts i styrelsens framställning. Den sammanställning, som gjorts av de för lärarna vid realskolor, vid folkhögskolor och vid kommunala mellanskolor gällande ordinarie löneregleringarna och de till samma lärare under år 1920 faktiskt utgående avlöningsbeloppen, torde otvetydigt ådagalägga, att folkhögskolans lärare för närvarande i avlöningshänseende äro synnerligen ogynnsamt ställda i jämförelse med nämnda andra lärargrupper och att deras avlöningar även i och för sig måste betraktas såsom alltför små i förhållande till de fordringar i fråga om utbildning, som med hänsyn

till undervisningens krav måste ställas på dem. Såväl med avseende på möjligheterna för folkhögskolans lärare att utan fullkomligt nedtryckande näringsomsorger kunna fullgöra sitt betydelsefulla arbete i skolornas tjänst som beträffande utsikterna för skolorna att förvärva och bevara lärarkrafter med erforderlig kompetens äro de nu rådande avlöningsförhållandena vid folkhögskolan enligt överstyrelsens förmenande synnerligen beklagliga.

Överstyrelsen behöver helt visst icke i detta sammanhang närmare uttala sig om betydelsen för den allmänna folkbildningen av att folkhögskolorna sättas i stånd att fullfölja sin verksamhet och att deras undervisningsarbete kan hållas uppe på den nivå, som deras betydelsefulla uppgift kräver. Statsmakterna hava vid upprepade tillfällen visat sig behjärta denna angelägenhet och givit folkhögskolorna den hjälp varav de varit i behov. Senast skedde detta genom den lönereglering, som beslöts av 1919 års lagtima riksdag och som avsåg att åt folkhögskolans lärare bereda avlöningsförmåner, som motsvarade dessa lärares makt-påliggande arbete och de krav, som måste ställas på deras utbildning, och vilka jämväl stode i skäligt förhållande till jämförliga lärargrupper avlöningsvillkor. Såsom i föreliggande framställning närmare uppvisas har emellertid detta syfte genom sedermera fattade beslut fullständigt ointetgjorts. Överstyrelsen finner det vara synnerligen angeläget att folkhögskollärarnas avlöningsförhållanden snarast möjligt bringas åter till den standard 1919 års riksdagsbeslut åsyftade.

Då detta kan ske allenast därigenom att dessa lärare i fråga om tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg bliva likställda med jämförliga lärargrupper, finner sig överstyrelsen böra livligt instämma i förevarande framställnings syfte och får förty i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes vid framläggande för 1921 års riksdag av förslag i fråga om tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg åt statligt och kommunalt anställda lärare beakta de synpunkter och önskemål, som i förevarande framställning framförts.»

I nu anförda yttrande har skolöverstyrelsen sålunda bestyrkt och kraftigt framhållit behovet av såväl en löneförbättring som av dyrtidstillägg å hela minimilönen för nu ifrågavarande lärare. Vad nu dyrtidstillägget beträffar, lära landstingen såvitt känt är för innevarande läsår ha lämnat dyrtidstillägg å i allmänhet hela den del av minimilönen, varå statens dyrtidstillägg icke utgår. Med landstingens alltjämt ökade skattebehov för fyllande av oundgängliga utgifter för sjukvård m. m. föreligger emellertid fara för att landstingen icke skola befinnas villiga att för

kommande läsår bevilja folkhögskolans lärare dyrtidstillägg efter samma grunder som under detta läsår. Vad detta skulle innebära för denna svagt avlönade lärarkår ligger i öppen dag. Därtill må erinras om att någon av vårt lands folkhögskolor icke åtnjuter landstingets stöd och för sådan skola möter det i dessa depressionstider nästan oöverstigliga svårigheter att kunna bereda lärarne nämnda dyrtidstillägg. I betraktande av den stora uppgift folkhögskolorna fylla i folkupplysningsarbetet, synes mig det riktiga vore, att staten lämnade dyrtidstillägg å hela minimilönen. Då man emellertid måste taga allvarliga hänsyn till det statsfinansiella läget, vågar jag icke framkomma med ett sådant yrkande. Under förhoppning att landstingen, trots deras nu mer än någonsin tryckta ekonomi, skola befinnas vara villiga att för kommande läsår lämna dyrtidstillägg å viss del av minimilönen, föreslås endast, att staten måtte lämna dyrtidstillägg å två tredjedelar av minimilönen.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition, nr 343, att föreståndare och vikarierande föreståndare vid statsunderstödda folkhögskolor samt i förslag till kungörelse uppräknade lärare vid dylik läroanstalt må uppbära dyrtidstillägg av statsmedel å ett belopp motsvarande två tredjedelar av den i gällande författning stadgade kontanta minimiavlöningen.

Stockholm den 15 april 1921.

Bernh. Eriksson.
